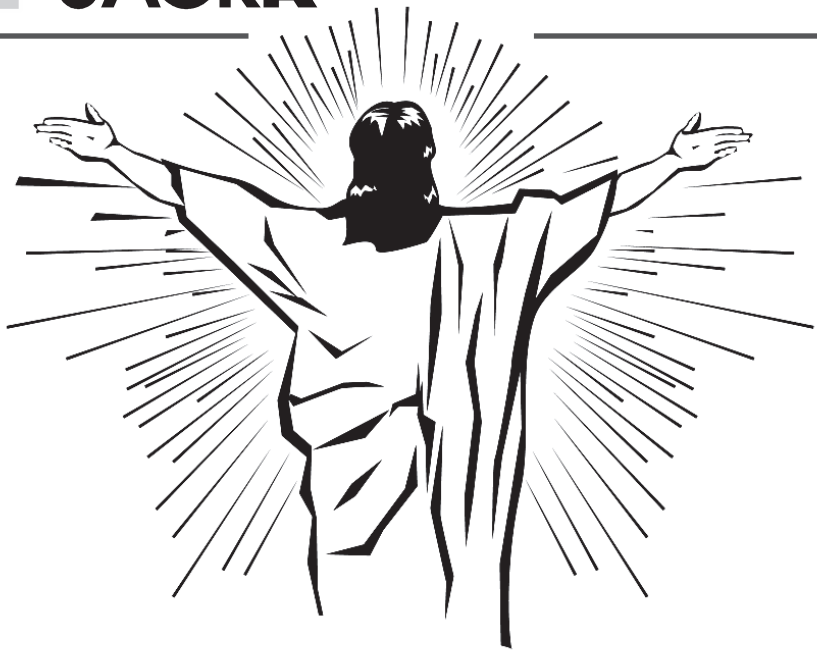
MUSICA SACRA

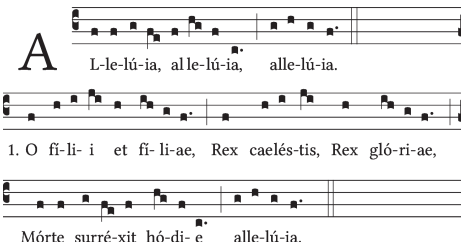
ZPRAVODAJ

Ročník 31 – 2023, číslo 1 – duben

Bratři a sestry, naše naděje se jmenuje Ježíš. Vstoupil do hrobu našeho hříchu, přišel na nejvzdálenější místo, kde jsme byli ztraceni, prošel spletí našich strachů, nesl tíhu našich útlaků a z nejtemnějších hlubin naší smrti nás probudil k životu a proměnil náš smutek v tanec. Oslavme Velikonoce s Kristem! Je živý a stále tudy prochází, proměňuje, osvobozuje. Při něm už zlo nemá moc, selhání nám nemůže zabránit začít znovu, smrt se stává průchodem pro začátek nového života. Protože s Ježíšem, Zmrtvýchvstalým, není žádná noc nekonečná a i v té nejhustší tmě září jitřenka.

Papež František
Velikonoční vigilie 2022

Požehnané a milostiplné Velikonoce Vám, drazí chrámoví hudebníci, i Vašim blízkým přejeme z kanceláře Musica sacra

Karel Cikrle, Willi Türk, Svatava Baráková, Ondřej Múčka, Karol Frydrych, Ondřej Talaš

Valná hromada jednoty Musica sacra dne 11. 2. 2023 v Brně

V sobotu 11. února 2023 se na brněnském Petrově uskutečnila Valná hromada jednoty Musica sacra, které se zúčastnilo 25 hudebních a varhanních osobností z různých děkanátů moravských diecézí. Jako pražský varhaník a diecézní kampanolog a organolog litoměřické diecéze jsem do Brna na tuto Valnou hromadu vyjel především jako pozorovatel, protože kontakt mezi varhaníky a chrámovými hudebníky nejen v rámci jedné diecéze považuji za velmi důležitý. Přímé zkušenosti z terénu mě poučily o tom, že činnost varhaníků a chrámových hudebníků je leckdy a leckde činností takřka buditelskou, kterou znesnadňuje i fakt, že s velmi specifickými a různými podmínkami se setkáme nejen v rámci jediné diecéze, ale dokonce i v rámci jediného vikariátu či děkanátu. Přiznám se, že když tak jezdím po severočeském „terénu", někdy si připadám, jako bych se vrátil do 90. let minulého století, kdy jsem jako čerstvý absolvent brněnské JAMU nastoupil do tehdejšího Ústavu pro kulturně výchovnou činnost (dnes tato organizace pokračuje pod názvem či zkratkou ARTAMA) na funkci samostatného odborného referenta pro komorní a symfonickou hudbu. Co tato funkce obnášela, by se dalo popsat buď několika stručnými větami, nebo naopak v obsáhlém mnohostránkovém elaborátu. Po dvou letech jsem však úspěšně prošel konkursem do Českého rozhlasu, čímž jsem byl z této jinak dost obtížně definovatelné funkce vyvázán. Čtenářům se tímto omlouvám za tento obšírnější úvod, o němž si však myslím, že není zase až tak odtažitý od problematiky hudebního působení v kostelích, které je většinově založeno na amatérské (v nejlepším slova smyslu!) bázi. Snové vize o profesionalizaci chrámových hudebníků alespoň v katedrálách či významných poutních místech se zvláště v době současné jeví být nerealistickými a nereálnými.

Po přivítání a úvodních modlitbách byla přečtena Zpráva o činnosti Musica sacra za rok 2022. Součástí zprávy byla reflexe oslav 30. výročí založení Jednoty a jeho mediální prezentace. Dosti zásadní prostor byl věnován publikační činnosti Jednoty (publikace Zdeňka Pololáníka *Zpěvy mezi čteními* a přepracované vydání sešitu *Varhanní preludia VIII*, dále příprava 2. dílu *Varhanního sborníčku* a *Antifony k přijímání* Zdeňka Pololáníka). Po dvouleté vynucené přestávce byl otevřen 2. ročník kurzu pro chrámové varhaníky ve Žďáru nad Sázavou. Jednota Musica sacra již del-

ší čas spolupracuje na realizaci kurzu pro varhaníky v Olomouci, který pořádá Centrum pro liturgickou hudbu Arcibiskupství olomouckého. Poté byla zmíněna spolupráce na semináři Jak být Boží schola organizovaného farností u sv. Filipa a Jakuba ve Zlíně. Poděkování pak patřilo P. Ondřeji Talašovi za modernizaci, úpravu a aktualizaci webových stránek Jednoty.

Valná hromada pak byla završena volbami do předsednictva Jednoty a volbami do dozorčí rady. Do předsednictva byli jednomyslně zvoleni paní Stanislava Syrková, MgA., PhD., ředitelka ZUŠ varhanická Brno a P. Ondřej Talaš, Mgr., kněz.

Do dozorčí rady byli stejně tak jednomyslně zvoleni p. Karol Frydrych, Ing. Mgr. PhDr., učitel a paní Marie Kozáková, Ing., starostka.

I když jsem na Valné hromadě převážně mlčel a poslouchal, uvědomil jsem si, že existence jednot a organizací tohoto typu je velmi potřebná. Hudební doprovod liturgie se leckde a leckdy rozvíjí živelně a někdy až bezkoncepčně, což pak může narážet i na přístup kněží a církevních autorit, z jejichž pozice jsou požadavky na dodržování alespoň základních tezí a norem v tomto oboru plně legitimní (nyní decentně narážím na často diskutovanou problematiku „kytarových schol“, provozování nejrůznějších výtvorů při liturgii bez imprimatur a podobně – sám jsem byl svědkem snahy jistého mladého varhaníka o vlastní zhudebnění Žalmů „v duchu popu“, protože „konzervativní“ Korejsovo či Olejníkovo zpracování mu nekonvenovalo – myslel to sice dobře, ale výsledek byl strašidelný – celebrant to toleroval jen proto, aby o jediného varhaníka nepřišel).

Nemyslím, že by jednoty či organizace zabývající se liturgickou hudbou měly „umravňovat“ nebo produkovat závazné direktivy v této oblasti. Jejich smysl spatřuji (je to můj názor, který nikomu nevnucuji) především v „terénní“ práci na bázi individuálního přístupu ke specifickým podmínkám ať už vikariátu nebo farního obvodu. Z tohoto hlediska bych uvítal více spolupráce mezi jednotou Musica sacra, Společností pro duchovní hudbu, ale též mezi varhaníky, organology či řediteli kůrů mezi sebou navzájem.

Radek Rejšek

Zpráva o činnosti MUSICA SACRA za rok 2022

Kvůli nepříznivé situaci v souvislosti s pandemií Covid–19 nemohly v první půli loňského roku proběhnout pravidelné hromadné akce jako Valná hromada a Sborování. O to víc mne těší, že se po dvouleté vynucené přestávce osobně zde na Valné hromadě scházíme.

Ke konci roku 2022 měla naše Musica sacra 561 členů; informace, nabídky a Zpravodaj chodí e-mailem dalším asi 1 500 zájemcům z řad našich kurzistů, odběratelů, příznivců.

Předsednictvo naší Jednoty průběžně udržovalo kontakt prostřednictvím e-mailu, telefonních hovorů, videokonferencí a několikrát se sešlo na pracovních jednáních v sídle Musica sacra i mimo ně. Mimo běžné záležitosti agendy Musica sacra (*Zpravodaj*, projekt Donátor MS, publikační činnost, vzdělávací kurzy) byla předmětem jednání oslava 30. výročí založení naší Jednoty (upomínková fotobrožura, mediální prezentace výročí, společenská a liturgická oslava jubilea).

Oslava 30. výročí založení naší jednoty Musica sacra proběhla pod záštitou našeho nového sídelního biskupa Mons. Pavla Konzbula při Svatocecilském setkání, které se oproti dlouholeté tradici uskutečnilo v dřívějším termínu 8. října; ten byl zvolen s ohledem na předpokládané zhoršení pandemické situace v pozdních podzimních měsících a s tím spojených omezení. Do programu Svatocecilského setkání byla nově zařazena liturgie zpívaných ranních chval ze slavnosti sv. Cecilie, kterou hudebně zajistili zpěváci Svatomichalské gregoriánské scholy vedené Josefem Gerbrichem, službu kantora zajistil náš místopředseda Ondřej Múčka. Hlavním celebrantem slavnostní mše v 10 hodin byl emeritní pomocný olomoucký biskup Mons. Josef Hrdlička. V podání Brněnského katedrálního sboru Magnificat zazněly při liturgii zpěvy z papežské mše v Brně v roce 2009; poděkování Bohu za 30 let naší Jednoty jsme společně vyzpívali v závěrečném *Tebe, Bože, chválíme*. V závěru liturgie bylo proneseno poděkování zakladateli a dlouholetému předsedovi naší Musica sacra otci Karlu Cikrlemu. Panu Zdeňku Hatinovi byla předána gratulační listina k 60. výročí jeho působení ve funkci regenschoriho v zábrdovickém chrámu. Celé setkání pak pokračovalo do odpoledních hodin při pohoštění v prostorách biskupství. Všichni účastníci obdrželi kromě tradičního svatocecilského obrázku fotobrožuru k 30. výročí naší Jednoty; tato upomínková publikace byla následně

v prosinci (spolu se *Zpravodajem*) zaslána všem členům Musica sacra jak v tištěné tak v digitální podobě. Ze Svatocecilského setkání s oslavou 30. výročí naší Jednoty natočily a následně odvysílaly reportáže Česká televize a TV Noe. S předstihem několika dnů navíc TV Noe vysílala upoutávku s pozvánkou na tuto naši slavnost; zmíněnou videopozvánku se podařilo natočit u hrobu sv. Cecilie v jí zasvěcené bazilice v Římě díky našemu blízkému spolupracovníku P. Ondřeji Talašovi, který v Římě studuje liturgiku a liturgickou hudbu.

Vydavatelská činnost v minulém roce pokračovala. Podařilo se vydat druhé opravené vydání publikace *Zdeněk Pololáník – Zpěvy mezi čteními* a dále přepracované vydání sešitu *Varhanní preludia VIII. Preludia na písně z Kancionálu – Velikonoční.* Průběžně se nízkonákladovou formou dotiskuje sešit *Varhanní sborníček.* Rovněž byly zahájeny redakční práce na druhém dílu *Varhanního sborníčku,* mimo jiné řadu skvělých úprav známých skladeb do této publikace poskytl náš blízký spolupracovník Václav Uhlíř. K vydání se také začalo připravovat souborné vydání *Antifon k přijímání* ve zhudebnění Zdeňka Pololáníka na všechny neděle, slavnosti a k různým liturgickým příležitostem; některé z nich vyšly jako přílohy našeho *Zpravodaje*.

Podle plánu vyšla čtyři čísla *Zpravodaje*, kromě informací, ohlasů čtenářů a samostatných článků byla publikována série článků Velké osobnosti koncilu a v každém čísle Rozhovor s varhaníky – spoluautory edice *Varhanní preludia*.

Notové přílohy tvořily převážně antifony k přijímání zhudebněné Zdeňkem Pololáníkem.

Zahájení Valné hromady v prostorách Biskupství brněnského.

Kurz pro chrámové varhaníky ve Žďáru nad Sázavou byl po dvouleté vynucené přestávce obnoven otevřením 2. ročníku s 45 posluchači. Na výuce se podílí 7 učitelů varhanní hry u varhan v chrámech ve Žďáru a v blízkém okolí. Přednášky z teoretických předmětů v sálu místní ZUŠ zajišťují kvalifikovaní lektoři. Sérií osmi průběžných testů frekventanti absolvovali předmět hudební nauka. Liturgika byla uzavřena rozsáhlejším písemným testem o jednatřiceti otázkách.

Naše Musica sacra už celá léta úzce kooperuje na realizaci **kurzu pro varhaníky v Olomouci,** který pořádá Centrum pro liturgickou hudbu Arcibiskupství olomouckého zajištěním přednášek liturgiky, nácvikem nových liturgických zpěvů, duchovní formací a prodejem námi vydaných publikací. Kurzu v Olomouci se účastní kolem 60 frekventantů.

Spolu s Centrem pro liturgickou hudbu Arcibiskupství olomouckého naše Jednota kooperovala na semináři **Jak být Boží schola**, který organizovala Farnost sv. Filipa a Jakuba ve Zlíně. Akce proběhla 15. října a přilákala kolem 160 účastníků z celé republiky.

Webové stránky naší Jednoty prošly modernizací a celkovou designovou úpravou; jsou průběžně aktualizovány, došlo k propojení s portálem Regenschori/Zpěvníkem pro scholy. Doplňují se hudební díla, zapojují se další autoři a jsou umísťovány nahrávky (zvl. nových antifon k přijímání od Zdeňka Pololáníka, ovšem nejen jich). Pro efektivnější rozesílání informací, nabídek a zvl. *Zpravodaje* byl zřízen hromadný e-mail IS OMNIA. To vše díky nasazení a ochotě člena naší Jednoty P. Ondřeje Talaše, za což mu patří velký dík.

Kancelář pravidelně funguje každou středu zásluhou naší sekretářky Svatavy Barákové, na kterou je vždy spolehnutí a bez níž by naše Musica sacra nefungovala tak jak funguje. Její zásluhou se rovněž již řadu let realizuje rozesílání gratulací k životním výročím členům naší Jednoty. Díky!

Předsednictvo při přednesu výroční zprávy, zleva: Irena Veselá, Ondřej Múčka, Willi Türk, Stanislava Syrková, Jiří Pohl.

Za Musica sacra
Willi Türk, předseda

Zpráva o hospodaření za r. 2022

(výběr nejdůležitějších položek)
(veškeré finanční údaje jsou zaokrouhleny na celé tisíce Kč)
Finanční příjmy jednoty Musica sacra v roce 2022 dosáhly 483 tis. a výdaje 632 tis.

Hlavní položky příjmů tvořily:
- dary fyzických osob (60 tis.),
- dary právnických osob na kurz Boží schola (20 tis.),
- dotace MČ Brno-střed na Svatocecilské setkání (10 tis.),
- platby účastníků kurzu pro chrámové varhaníky ve Žďáru nad Sázavou (74 tis.),
- platby účastníků kurzu Boží schola (42 tis.),
- finanční spoluúčast brněnského biskupství na varhanickém kurzu (14 tis.),
- příjmy za prodané publikace (262 tis.).

Hlavní položky výdajů tvořily:
- tisk Zpravodaje MS (44 tis.),
- poštovné (32 tis.)
- náklady na kurz pro chrámové varhaníky ve Žďáru nad Sázavou (29 tis.),
- náklady na kurz Boží schola (47 tis.),
- občerstvení při různých akcích (40 tis.),
- materiál a režie (12 tis.),
- úhrada internetu (5 tis.),
- nájem kancelář Petrov 5 (34 tis.),
- odvod srážkové daně (3 tis.),
- tisk publikace Z. Pololáník – Zpěvy mezi čteními (241 tis.),
- tisk publikace Varhanní preludia VI (29 tis.),
- tisk publikace Varhanní preludia VIII (61 tis.),
- další drobné položky (např. úhrada odebíraných periodik, nákup drobných publikací, cestovné, tisk kartiček sv. Cecilie, tisk výročních brožurek ad.).

Rozdíl příjmů a výdajů byl v minulém roce -150 tis. Kč. Tento záporný hospodářský výsledek je způsoben náklady na tisk publikací, které budou postupně rozprodávány v následujících letech.

Svatava Baráková

Rozhovor s varhaníky – spoluautory edice *Varhanní preludia*

Jiří Pohl

Jaké byly vaše varhanické začátky? Od kolika let hrajete na varhany? Co vás k varhanám nasměrovalo? Pamatujete si na to, když jste poprvé hrál při mši?

Na varhany jsem začal hrát poměrně pozdě. Bylo mi asi 13 let, když mě začal učit tehdejší hudbymilovný boskovický děkan František Jindra. Jemu vděčím za to, že dodnes na varhany hraji. Ještě více mi varhany učarovaly, když jsem slyšel hrát Michala Novenka, který jezdíval k nám do Boskovic na prázdniny ke své babičce. Poprvé jsem hrál při mši píseň *Bože, cos ráčil* v jednoduché úpravě.

Jak často hráváte při liturgii?

U nás v Boskovicích je více varhaníků a víceméně se pravidelně střídáme. Já hraji pravidelně v neděli a asi 1-2x v týdnu ve všední dny.

Které jsou vaše oblíbené písně z *Kacionálu*? Jaké písně v *Kancionálu* postrádáte?

Nejraději mám staré a barokní písně, konkrétně všechny od Michny. Z těch starších mám v oblibě např. 122, 201, 307, 402, 412, 706, 710, 830; z nových písně od P. Ebena a Z. Pololáníka, např. 312, 322, 410, 519, 832. V *Kancionálu* postrádám víc kajících postních písní, možná víc vánočních a mešních. Konkrétně mi třeba chybí píseň k svátku Uvedení Páně do chrámu (Hromnice) a další po Nanebevstoupení Páně (v *Kancionálu* je jen jedna).

Která ordinaria máte nejraději a proč (Olejník, Bříza, Eben, Pololáník, chorál, jiné)?

Nejraději mám ordinarium od Břízy. Je jednoduché a oblíbené u věřících. Druhé v pořadí je Ebenovo ordinarium, je velmi umělecky kvalitní. Na dalším místě je Olejníkovo ordinarium. Pololáníkovo ordinarium se zatím u nás nehraje, i když jej považuji za velmi zajímavé a svěží.

Od kterého z autorů nejraději používáte responzoriální žalmy (Eben, Korejs, Pololáník, Olejník, Bříza, chorál, další)?

Žalmy používám od všech uvedených autorů a snažím se je střídat.

Cení si lidé ve farnosti (řadoví věřící, kněží) vaší varhanické služby, jak to vyjadřují nebo nevyjadřují?

Když se mi povede nějaké pěkné postludium, tak mi lidé po mši i někdy zatleskají. Stejně tak reagují i po vystoupení našeho pěveckého sboru, který řídím. Ale jestli si cení mé varhanické služby nevím, protože to nijak nevyjadřují.

Jak hodnotíte činnost jednoty Musica sacra? Co je její stránkou silnou a co

slabou? Jak by měla více pomáhat službě varhaníků?

Činnost jednoty Musica sacra je velmi záslužná a potřebná. Myslím, že je to jediná organizace v rámci katolické církve v naší republice, která se o varhaníky takto stará. Její silnou stránkou je vydavatelská činnost. Jsou to např. *Varhanní preludia*, *Zpěvy mezi čteními* od Zdeňka Pololáníka, *Varhanní doprovod*, *Snadný varhanní doprovod ke Kancionálu*, *Příručka pro varhaníky* a další. Dalším záslužným počinem je pořádání varhanických kurzů v regionech naší diecéze. Co mi trochu chybí je častější pořádání kratších jednodenních seminářů pro varhaníky nebo sbormistry.

Máte nějakou humornou příhodu ze své varhanické praxe?

Jednou jsem si na pult varhan přichystal postludium, které bylo na několika volných listech. Když jsem dohrál závěrečnou píseň a chtěl dát stranou varhanní doprovod, (ne)šikovně jsem si toto postludium shodil z pultu. A protože máme hrací stůl hned u zábradlí kůru, už jsem jen bezmocně sledoval, jak se listy s dohrou elegantně snášejí dolů do chrámové lodi. Někteří věřící byli udiveni, někteří pobaveni, co že se to na ně shůry snáší. Jediný, kdo se nebavil, jsem byl já, neboť v tu chvíli se připravená dohra změnila v nepřipravenou improvizaci.

Co byste vzkázal čtenářům našeho Zpravodaje, resp. chrámovým varhaníkům?

Chrámovým varhaníkům bych vzkázal, aby byli hrdi na svou varhanickou službu, aby se nedali odradit případnými neúspěchy nebo kritikou a neustále na sobě pracovali a zdokonalovali se.
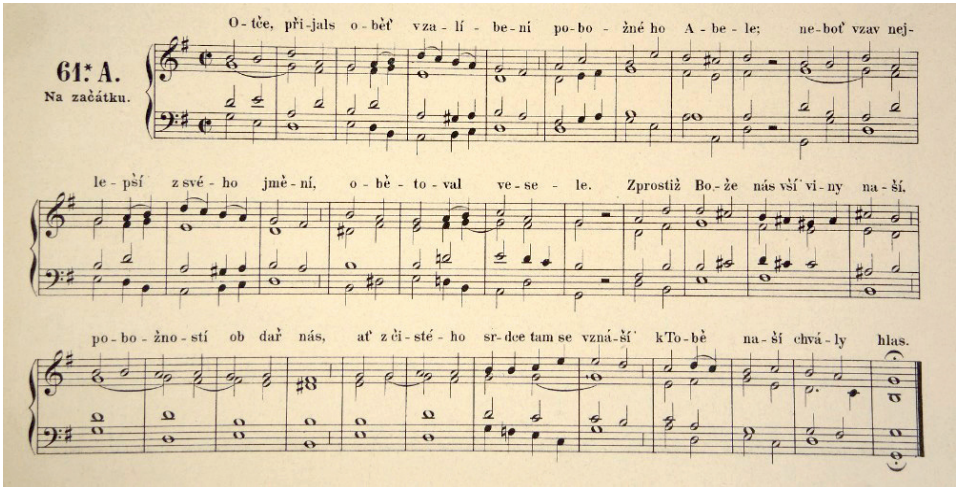

Jiří Pohl (* 1966 Boskovice)

Po ukončení povinné školní docházky vystudoval Střední zemědělskou technickou školu v Boskovicích. Po absolvování (tehdy povinné) základní vojenské služby pracoval v managementu Společného zemědělského podniku Blansko, a poté krátce ve firmě zabývající se výrobou reklamních prvků. Pak se opět vrátil na stejnou pozici předchozího podniku, který mezitím změnil název i majitele. V 90. letech absolvoval oba cykly ZUŠ se zaměřením na církevní hudbu v Brně (nyní ZUŠ varhanická Brno) zakončené kvalifikační zkouškou. Jeho učiteli na varhany byli postupně: A. Holíková, Fr. Fiala a St. Dřevíkovská (Syrková). Pravidelně hraje na bohoslužbách v kostele sv. Jakuba v Boskovicích a je sbormistrem asi 30členného smíšeného chrámového sboru.

Malý pohled do dějin kancionálů

Leží přede mnou *Zvuky nebeské. Průvod varhanový*, který připravili Jindřich Geissler a Ludvík Holain před 145 roky (Olomouc 1878). Je to první kancionál, který vyšel po reformě církevní hudby, zahájené na Moravě v šedesátých letech 19. století Pavlem Křížkovským. V té době ještě nikdo netušil, co přinese Druhý vatikánský koncil, ale zmínění autoři se snažili vykonat za všech sil maximum pro zvelebení posvátné hudby. V té době byl ještě vzorem pro liturgickou hudbu gregoriánský chorál a z ostatní hudby dávala reforma poněkud nekriticky a jednostranně přednost duchovní tvorbě 16. století. Oběma autorům záleželo na tom, aby lid zpíval v kostele písně, jejichž melodie by odpovídaly co nejlépe posvátnosti místa. Proto byli při výběru nápěvů velmi kritičtí. Myslím, že kdyby slyšeli něco z toho, co dnes zpívají v kostelích některé tzv. scholy, asi by zděšeni prchli.

Každý kancionál byl vždy jakýmsi kompromisem, protože úroveň vzdělání, osobní vkus nebo nevkus jeho tvůrců a tradice ovlivňovala výběr písní i po stránce hudební. Varhanní doprovod *Zvuků nebeských* je uveden předmluvou, která nám o tom prozrazuje řadu zajímavostí: *Nápěvy ceny pochybné či snad světskostí nadchnuté, jichž ze shora uvedených důvodů nevidělo se býti radno, pro uvarování opatřeny jsou* *. Pochopitelně nás zajímalo, které písně pokládali Geissler a Holain za zesvětštělé, zvláště když *celé dílo to mistr Křížkovský na vyzvání nejdůst. Arcibiskupské konsistoře prohlédl a pochvalně se o něm vyslovil*. Znaménko* jsme našli u řady písní, které čtenář většinou bude znát, protože jsou obsaženy i v současném kancionálu, který budeme označovat JK:
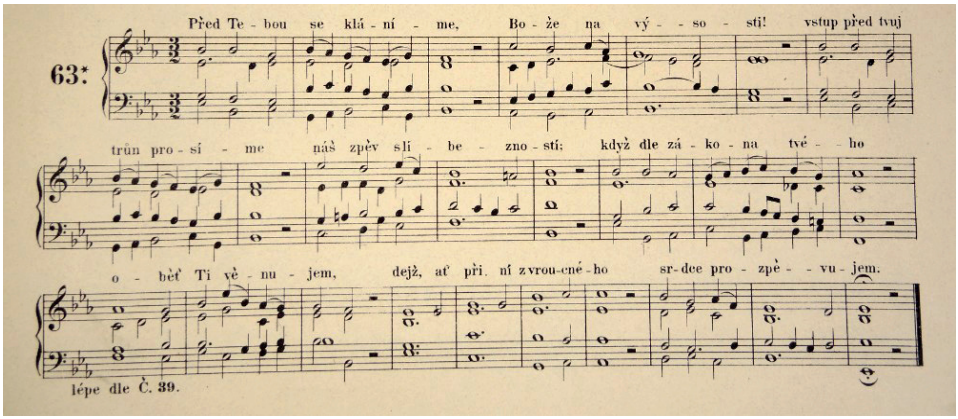

61A *Otče, přijals oběť* = JK 518 s textem *Shlédni Bože, z nebes vysokosti* Ze současného pohledu se nezdá být na této melodii nic světského.
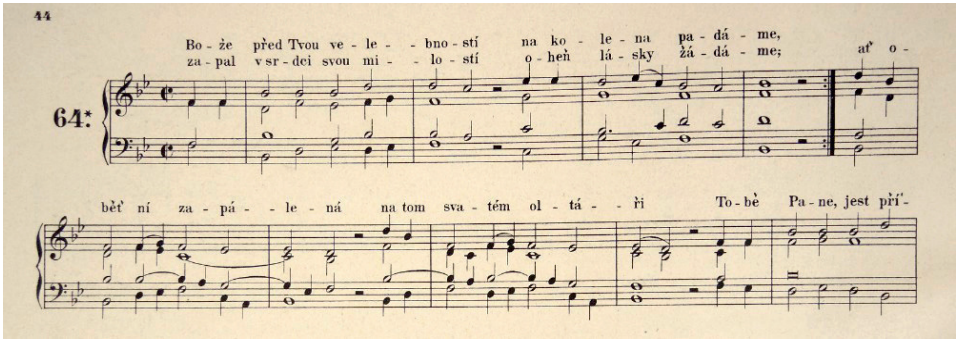
63 *Před tebou se klaníme* = JK 591 s textem *Před tebou hlavu sklání.* Melodie se poprvé objevuje v kancionálu Marie Terezie (Wien 1776) s textem *Auf Sion! Dein Verlangen.* Howard Picton (The Life and Works of Joseph Anton Stefan. New York 1989, s. 584–585) se domnívá, že jejím autorem by mohl být Josef Antonín Štěpán (1726–1797), který byl učitelem cembala dcer Marie Terezie. Podle P. Petruse Edera OSB ze Salcburku byla tato melodie v poslední čtvrtině 19. století neprávem připsána v některých rakouských a německých kancionálech Michaelu Haydnovi. Holain svůj odsudek opakoval ještě o deset let později v Cyrillu 15, 1888, s. 84.

64 *Bože, před tvou velebností* = melodie není v JK. Jde o píseň Michaela Haydna *Hier liegt vor deiner Majestät* (Deutsches Hochamt 1793?, MH 536). Píseň se těšila v první polovině 19. století všeobecné oblibě hlavně díky kancionálu Tomáše Fryčaje (1. vyd. 1800).

Jiří Sehnal

(pokračování příště)

Zdeněk Pololáník obdržel Cenu města Brna za rok 2022

Zastupitelstvo města Brna každoročně uděluje Ceny města Brna za významnou činnost nebo dílo, které obohatily některou oblast či více oblastí veřejného života, a přispěly tak k posílení dobrého jména jihomoravské metropole. Z 68 podaných návrhů 15členná komise 11. října 2022 schválila **Ceny města Brna** dvanácti osobnostem, přičemž dvěma in memoriam.

Hudební skladatel, varhaník a pedagog MgA. Zdeněk Pololáník – dlouholetý člen naší jednoty Musica sacra – byl vyznamenán v oblasti hudby. Ocenění slavnostně předala v úterý 24. ledna 2023 v Zastupitelském sále na Nové radnici primátorka města Brna JUDr. Markéta Vaňková. Srdečně gratulujeme!

Ostrovačický laureát je nositelem několika cen (viz Zpravodaj Musica sacra 2-3/2022) a jako mimořádnou hudební osobnost jej ctí výkonní umělci i studenti. Nesmírnou pracovitostí a pílí vytvořil nadčasové dílo, čímž přispěl k dobrému jménu brněnské a jihomoravské kultury. Za Zdeňkem Pololánícem je vidět úctyhodný skladatelský odkaz též v oblasti duchovní hudby, mezinárodní respekt i morální síla.

Karol Frydrych

Adresa vydavatele: MUSICA SACRA, z.s., Petrov 5, 602 00 Brno
Tel.: 732 660 687, e-mail: musicasacra@musicasacra.cz
http://www.musicasacra.cz
Návštěvní den: středa: 9.15 – 12, 13 – 16 hod.
Bankovní spojení: ČSOB – Poštovní spořitelna, č. účtu: 154525774/0300
Registrace Zpravodaje Musica sacra: MK ČR E 19603
ISSN 2336-5374
Foto: pokud není uvedeno jinak archiv Musica sacra, z.s.

Vánoce na kůrech

Adamov

V adamovském kostele sv. Barbory o uplynulých vánočních svátcích zněla Česká mše vánoční E. Marhuly v provedení místního chrámového sboru. Tento sbor oslavil 4. prosince 2022 o svátku sv. Barbory 165 let své nepřetržité služby na kůru.

Josef Novotný

Brankovice

Na půlnoční mši v kostele sv. Mikuláše v Brankovicích zazněly skladby: A. Lotti – Ecce panis, V. K. Holan Rovenský – Spanilá z archy holubičko, J. Berthier – Laudate omnes gentes, několik koled v úpravě A. Tučapského (U Betléma dnes Maria; Přišlo jsi k nám, Jezulátko; Jak jsi krásné; V půlnoční hodinu), dále koledy W żłobie Leży; Adeste fideles; Panenka Maria po světě chodila; písně Modlitba z pohádky Anděl Páně (O. G. Brzobohatý) a Šťastné a veselé z pohádky Zimní víla (K. Hanzlík).

Náš malý pěvecký sbor provází zpěvem půlnoční mše v brankovickém kostele přibližně 15 let. Scházíme se pouze v předvánoční době. O to více pociťujeme vděčnost za možnost tvořit, zpívat a radovat se ve společnosti blízkých lidí bez ohledu na jejich vyznání.

Lenka Mazuchová

Březolupy

Vánoční svátky v Březolupech už tradičně připadají Chrámovému sboru. Letos jsme oprášili Pastorální mši Čuj Miko, čuj! J. Schreiera. Měli jsme ji možnost zazpívat celkem 5x: 24. a 25. prosince na kůru v Březolupech (části přizpůsobené liturgii mše) a kompletní na již XIV. Novoročním koncertě v Březolupech a 8. ledna 2023 v krásných pražských kostelích sv. Václava ve Vršovicích a na Smíchově. Kromě toho jsme s radostí zpívali Tollite hostias C. Saint-Saënse, Vánoční Aleluja W. Türka, Pastorelu P. Chaloupského, Pastorelu J. J. Ryby Spi, spi neviňátko a 10 koled spolu s dětským pěveckým sborem. Spoluúčinkovali již tradičně sólisté a instrumentalisté Chrámového sboru Březolupy. Všem patří srdečný dík.

Míla Provazníková

Jihlava

Při mši 24. 12. ve 23 hod. se zpívaly koledy z Kancionálu, aby se mohli zapojit všichni lidé. Na 25. 12. v kostele sv. Ignáce v 8:30 a u Matky Boží (minorité) v 10 hod. byla plánována Mše D dur od F. X. Brixiho v provedení chrámového sboru. Vzhledem k náhlému onemocnění dvou sólistů na Štědrý den se toto dílo provádělo až 1. 1. 2023 u sv. Jakuba na večerní mši pod vedením Bohdana Sroky a Chrámového sboru a orchestru.

Sbor Iuventus zpíval 26. 12. v 10:30 u sv. Jakuba a tamtéž 6. 1. v 18 hod. pod vedením Františka Křepely skladby Resonet in laudibus v úpravě J. No-

váka, Puer natus in Bethlehem a Es ist ein ‚Ros' entsprungen M. Praetoria, Pozdravení děťátka Ježíše A. V. Michny. Tento sbor také prováděl barokní roráty v kapli Bolestné Panny Marie u sv. Jakuba každou sobotu v 8 hod.

Petr Sobotka

Křižanovice

Na Štědrý den a Boží hod vánoční zazněla v kostele Nanebevzetí Panny Marie Česká mše vánoční op. 13 od Janáčkova žáka E. Marhuly. Účinkovali: šestnáctičlenný ženský chrámový sbor, Marie Cenková (mezzosoprán), Anna Gulová (mezzosoprán), Lukáš Frydrych (varhany) a Marta Kuchtová (sbormistr). Na svátek Křtu Páně sbor provedl Marhulovu Českou mši vánoční v kostele Narození svatého Jana Křtitele v Dražovicích.

Lukáš Frydrych

Letonice

Na Štědrý den v kostele sv. Mikuláše účinkovalo 10 letonických sboristů, jež za doprovodu varhan, zobcové flétny a trianglu zapěli koledy Les anges dans nos campagnes; Pochválen buď Ježíš Kristus; Štěstí, zdraví a žalm J. Olejníka. Přikomponované mezihry na zobcovou flétnu zahrála Alena Balážová.

Karol Frydrych

Olomouc – katedrála sv. Václava

V průběhu svátků vánočních v olomouckém dómu zazněly skladby: Nebeskými pastvinami (sbor a capella), J. Olejník, arr. – Syn Boží (sbor a capella), J. Gallus – Resonet in laudibus (sbor a capella). Sbor se významně zapojil rovněž do zpěvu koled, přičemž soprán pro ozdobení zpíval druhý hlas nad písňovou melodií. Účinkovali: V. Martinec (trubka), M. Kordas (varhany),

Křižanovický chrámový sbor

M. Maňáková (varhany) a K. Martínek (varhany), který provedení řídil.

Karel Martínek

Pardubice

Hudba o Slavnosti Narození Páně v kostele sv. Bartoloměje v Pardubicích:

24. 12. 2022 (24.00): A. Michna – Bůh se nám dnes narodil, Nebeský slavíček, Š. Brixi – Laetentur coeli, M. Praetorius – Zvěst slyšte, C. Saint-Saëns – Tollite hostias.

25. 12. 2022 (9.00): F. M. Kníže – Missa pastoralis in G (části Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei), F. X. Brixi – Pastores (pastorela).

Účinkovali: Chrámový sbor a orchestr kostela sv. Bartoloměje v Pardubicích, sólisté M. Sychrová, A. Hofericová, J. Radosta, M. Štědroň, varhany A. Sychra, dir. J. Kuchválek.

Jiří Kuchválek

Plzeň

Program hudby v katedrále sv. Bartoloměje byl následující:

24. 12. (24:00): půlnoční bohoslužba s biskupem Mons. Tomášem Holubem

Schola sv. Bartoloměje a Resonance za doprovodu varhan a trubky interpretovala N. Tate – Pastýři stáda hlídali, A. V. Michna z Otradovic – Vánoční roztomilost, Vánoční hospoda, K. V. Holan Rovenský – Král mocný.

25. 12. (10:00): mše s biskupem Mons. T. Holubem

Katedrální dětský sbor Špačci sv. Bartoloměje provedl koledy v úpravě V. Janaty a R. Rejška pro smyčcový kvartet, hoboj, hornu, trubku, varhany, tympány. Na závěr zazněla varhanní Fantasie na dvě známé koledy The first Nowell and Good King Wenceslay J. E. Westa.

25. 12. (16:00): katedrální schola pod vedením Petra Kryla a varhanního doprovodu Aleše Noska zazpívala pontifikální nešpory.

1. 1. 2023: Při slavnosti Matky Boží Panny Marie účinkovala uskupení: Smíšený sbor, Resonance a Schola sv. Bartoloměje. Společnými silami provedli Missu Brevis S. Jelínka (*1945). Jako postludium zaznělo Finale z 6. symfonie pro varhany Ch.-M. Widora.

Aleš Nosek

Praha – katedrála sv. Víta

O Vánocích v roce 2022 zazněla ve svatovítské katedrále hudba: J. J. Ryba – Česká mše vánoční Hej, mistře, Pastorela Rozmilý slavíčku, J. S. Bach – In dulci jubilo, F. X. Brixi – Pastorela Pastores loquebantur, Francouzské Aleluja.

Josef Kšica

Praha – Strahov

Při slavení vánočních liturgií zazněly v bazilice Nanebevzetí Panny Marie v Praze na Strahově skladby J. J. Ryby: Missa pastoralis in C, Česká mše vánoční, Pastorela Z růže vzkvetla lilie a Pastorela Rozmilý slavíčku. Účinkovali sólisté Karolína Janů, Virginie Walterová, Vladimír Doležal, Jan Verner, Strahovský chrámový sbor Collegium Strahoviense, Strahovský chrámový orchestr

Collegium Strahoviense, varhaníci Vladimír Roubal a Přemysl Kšica, řídil Vladimír Roubal.

Jan Karlíček

Praha – Wowes collegium

Wowes collegium provedlo v Praze během vánočních svátků následující skladby: 25. 12. u křižovníků a u sv. Jiljí: F. X. Brixi – Missa Pastoralis in D, J. Lokaj – Motetto Pastorale; 5. 1. u křižovníků: J. I. Linek – Missa Pastoralis in D; 6. 1. u sv. Prokopa: J. F. Novák – Missa pastoralis in D a 12. 1. u sv. Mikuláše na Malé Straně: J. F. Novák – Missa pastoralis in D, dirigoval prof. Marek Franěk.

Anna Oplatková

Slavkov u Brna

Prvním vystoupením souboru Collegium musicale bonum po umělecké pauze způsobené celosvětovou pandemií bylo účinkování 25. prosince 2022 ve slavkovském kostele Vzkříšení Páně při liturgii. Provedení Graduale pastorale in G F. X. M. Lablera, Pastorelly in F a Pastorelly in G F. X. Thuriho, jakožto bohatě instrumentovaných koled Adeste fideles a Narodil se Kristus Pán mělo velký úspěch – dle sdělení R. D. Milana Vavra bylo „velkolepé". Na přání pana děkana i dalších farníků byl tentýž repertoár (doplněný ještě o skladbu Es ist ein ‚Ros' entsprungen Michaela Praetoria) reprízován 8. ledna 2023. Nelze nezmínit, že v Lablererově kompozici se zaskvěla sopranistka Kateřina Jiráková (abs. HF JAMU). Slavnostní atmosféru obou nedělních mší umocnilo též Offertoire sur des Noëls, op. 39, No. 6 A. Guilmanta pro sólové varhany. Na hudební produkci se podíleli: 21členný smíšený sbor (7S, 7A, 3T, 4B), Klára Klinkovská (flétna), Matyáš Červinka (trubka), Stanislav Otépka (trubka), Jan Patera (trubka), Kateřina Dostálová (housle), Ladislav Jedlička (housle), Jitka Kneslová (viola), Růžena Tesáčková (kontrabas), Olga Frydrychová (varhany) a Karol Frydrych (dirigent).

V odpoledních hodinách svátku Křtu Páně se konal Tříkrálový koncert, na kterém byla uvedena Suita „Z časů Holbergových" op. 40 E. Griega, Improptu pro smyčce J. Sibelia, ve světové premiéře Missa brevis L. Sommera (* 1984) a Missa G dur D 167 F. Schuberta. Účinkovali sólisté Eva Esterková (soprán), Vladimír John (tenor), František Sliž (tenor), Martin Frýbort (bas), smíšený sbor Gaudeamus Brno a Komorní orchestr Thayatal s dirigentem Sébastienem Bagnoudem.

Karol Frydrych

Svatý Kopeček

Liturgická hudba o vánočních svátcích byla v naší papežské basilice minor následující:

24. 12. Vigilie slavnosti Narození Páně

- Odpolední dětská mše byla doprovázena dětskou a mládežnickou scholou Woweczky, která zpívala rytmické písně a aranžované koledy pro komorní soubor.

- Půlnoční mše: zazněla Missa pastoralis in C „Čuj, Miko, čuj" od J. Schreiera

v podání Svatokopeckého chrámového sboru a orchestru. Sóla zpívali: Michaela Dvořáková, Věra Veselská a Jan Vaculík z Moravského divadla v Olomouci, varhany Lubomír Vlk, řídil Jan Gottwald.

25. 12. Slavnost Narození Páně

- Hlavní farní mše: zazněla Missa pastoralis in C „Čuj, Miko, čuj" od J. Schreiera v podání Svatokopeckého chrámového sboru a orchestru. Sóla zpívali: Michaela Dvořáková, Věra Veselská a Jan Vaculík z Moravského divadla v Olomouci, varhany Lubomír Vlk, řídil Jan Gottwald.

1. 1. Slavnost Matky Boží Panny Marie

- Hlavní farní mše: liturgické zpěvy od P. J. Olejníka v podání Svatokopeckého chrámového sboru, A. Adam – Cantique de Noel, J. F. Halévy – Ave Maria v podání Anety Szukalské, sólistky Svatokopeckého chrámového sboru a orchestru.

6. 1. Slavnost Zjevení Páně

- Při večerní slavnostní mši: liturgické zpěvy od P. Ebena (ordinarium, žalm, antifona k přijímání), J. Srnka – Koleda v podání Svatokopeckého chrámového sboru.

8. 1. Svátek Křtu Páně

- Hlavní farní mše: liturgické zpěvy od P. K. Břízy a J. Břízy (žalm, aleluja), P. Ebena (antifona k přijímání), J. Srnka – Koleda v podání Svatokopeckého chrámového sboru.

Jan Gottwald

Dary na činnost Musica sacra

Vzhledem ke stále rostoucím nákladům na provoz kanceláře, produkci Zpravodaje a vydávání publikací prosíme všechny z řad členů i příznivců Musica sacra, kteří v letošním roce ještě nepřispěli, aby tak učinili částkou alespoň 300,– Kč. Svým příspěvkem umožníte pokračování činnosti naší Musica sacra a podpoříte naše společné dílo, jehož cílem je zkvalitňování liturgické hudby.

DĚKUJEME!

Číslo našeho bankovního účtu je 154525774/0300.

Okem k sousedům aneb jaký repertoár se zpívá o Vánocích v Rakousku

Časopiseckou tribunou katolické chrámové hudby v Rakousku je *Singende Kirche: Zeitschrift für katholische Kirchenmusik*. Vychází v Salzburgu jako čtvrtletník ve formátu A4, na kvalitním papíru s barevným tiskem, průběžným číslováním stran (ročník 2022 má 338 s.) a notovou přílohou. Bezesporu jde o impozantní vydavatelský počin a šéfredaktoru Manfredu Novakovi a jeho spolupracovníkům nutno gratulovat. Věnujme se ale vytyčenému tématu. Každý výtisk s předstihem přináší:

a) *Liedplan* – rozpis kancionálového repertoáru *Gotteslob* (2013) na jednotlivé neděle a slavnosti;

b) *Musik im Gottesdiensts* – kalendárium hudebních programů při liturgii;

c) *Kirchenkonzerte* – harmonogram koncertů, popř. rámcově repertoár.

Hudební přehledy jsou publikovány v souladu s profánním kalendářem, nikoli s ohledem na liturgické období; třetí číslo s předstihem přináší informace o repertoáru posledních měsíců kalendářního roku, o dramaturgickém plánu prvního kvartálu se dočteme v čísle čtvrtém. *Singende Kirche* 3,4/2022 zveřejnilo hudební programy 21 kůrů – katedrál a dalších významných kostelů. V období od 24. prosince 2022 do 8. ledna 2023 bylo provedeno 34 různých figurálních mší při 58 bohoslužbách, přičemž tvorba Wolfganga Amadea Mozarta (8 mší 17x), Josepha Haydna (4 mše 9x) a Franze Schuberta (4 mše 9x) zcela dominovala. Nejvíce uvedení se dočkala Mozartova *Krönungsmesse* (6x), *Spatzenmesse* (3x), Haydnova *Missa Sancti Nicolai* (6x), Schubertova *Messe in B* (3x) a Kempterova *Pastoralmesse in G op. 24* (4x). Jak vidno, s výjimkou kompozice Karla Kemptera, nejde o díla „typicky vánoční" – lze je interpretovat v průběhu liturgického roku. Do tohoto ranku patří taktéž mše P. M.-J. Benoita, J. E. Eberlina, A. Gretchaninova, F. X. Grubera, J. Kronsteinera, F. P. Lachnera, I. Reimanna, P. Schmutzera. Dále zazněly nešpory W. A. Mozarta, na Silvestra *Te Deum* G. F. Händela, M. A. Charpentiera a W. A. Mozarta na poděkování Bohu za uplynulý rok. O svátku Křtu Páně byl v lineckém dómu předestřen gregoriánský chorál.

Vánoční repertoár pro inspiraci zaznamenám v plné šíři. Mše byly zastoupeny deseti opusy. Kromě výše uvedeného Kempterova díla se ještě hrála znamenitá *Pastoralmesse in F op. 147* Antona

Diabelliho (2x), *Messe de minuit pour Noël* Marc-Antoine Charpentiera, *Missa Pastoritia in C op. 114* Karla Kemptera, *Weihnachtsmesse* Franze Kriega (2x), *Missa puerorum op. 62* a *Pastoralmesse* Josefa Gabriela Rheinbergera, *Pastoralmesse in C op. 72* Johanna Baptisty Schiedermayra, od českých autorů *Pastoralmesse* Jana Křtitele Vaňhala a *Missa pastoralis in C* Jakuba Jana Ryby – ta vyšla tiskem ve vydavatelství Carus-Verlag. Dále se uvádí anonymní *Transeamus usque Bethlehem* (2x), *Weihnatsvesper in D* Johanna Baptisty Gänsbachera, *Alpenländische Weihnatslieder* Josefa Friedricha Doppelbauera, *Pueri concinite* Josepha Leopolda von Eyblera a *Noël* pro sólové varhany barokního mistra Jeana Françoise Dandrieu. Patrně překvapí, že *Weihnatsoratorium* J. S. Bacha bylo provedeno v katedrále Grazu již 11. prosince a o týden poté se ve vídeňském františkánském kostele zpívala vánoční moteta.

Z opublikovaných přehledů vyplývá, že figurální hudba zní pravidelně každou neděli nejen ve vídeňské katedrále, ale i v dómech Sankt Pöltenu, Linzi, Salzburgu, Grazu a severoitalském Brixenu, jenž Rakušané stále pokládají za svůj. To můžeme obdivovat. Stran hudební dramaturgie je upřednostňována tvorba domácích skladatelů, přičemž mše Mozarta, Haydna a Schuberta mají pevné místo i o svátcích vánočních, byť postrádají pastorální charakter. Naši jižní sousedé si svých autorů váží! Přestože vydavatelství Carus-Verlag má v nabídce Rybovu Českou mši vánoční (s českým i německým textem) a Editio Kunzelmann Brixiho *Missu pastoralis in D*, tyto repertoárové stálice našich kůrů ve výčtu *Singende Kirche* chybí; skladatelský počin rožmitálského kantora snad proto, že neobsahuje liturgický text.

Závěrem nutno konstatovat, že provádění artificiální hudby při katolické liturgii v Rakousku si drží vysokou úroveň, což je dáno několika okolnostmi: 1) katolická tradice zde nebyla znásilněna totalitním komunistickým režimem, jak se tomu stalo u nás; 2) univerzity umožňují studium duchovní hudby; 3) posty regenschoriho a varhaníka významných kostelů zastávají profesionálové; 4) církev v Rakousku si může dovolit vokálně-instrumentální produkce honorovat. To je stav, o kterém se nám může – 34 let po Sametové revoluci – jenom zdát.

Karol Frydrych

WEIHNACHTEN: IN DER NACHT | 24. 12. 2022

„Heute ist euch der Retter geboren" Lk 2,11

ERÖFFNUNGSGESANG
GL 236: Es kommt ein Schiff geladen
GL 228: Tochter Zion, freue dich
GL 807: Der Heiland ist geboren
KYRIE
GL 160: Gott des Vaters ewger Sohn
FÜRBITTRUF
GL 182,1: Du sei bei uns in unsrer Mitte
ZUR GABENBEREITUNG
GL 243: Es ist ein Ros entsprungen
GL 256/806: Ich steh an deiner Krippe hier
GL 809: In tiefer Nacht trifft uns die Kunde
DANKGESANG
GL 249/803: Stille Nacht
GL 802: Ihr Christen, herkommet
GL 799: O Jubel, o Freud

Chrámový sbor Fons a orchestr žáků ZUŠ účinkovali v Katedrále sv. Víta v Praze

V neděli 5. února 2023 nasedá chrámový pěvecký sbor Fons spolu s orchestrem žáků žďárské ZUŠ do autobusu a před šestou hodinou vyráží směr katedrála sv. Víta. V deset hodin je pak už sbor i orchestr připraven na kůru a čeká na zazvonění zvonečku, který zahájí mši. Celebruje Mons. Milan Hanuš, kanovník Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze. S orchestrem a sborem Fons je na kůru i varhaník katedrály Josef Kšica. Žďárští muzikanti a zpěváci uvádějí mši Jiřího Pavlici *Missa Brevis*. Diriguje Miroslava Smékalová, sólové party zpívají Iva Schlosserová a Leoš Drahotský. Kůr je ozvučen několika mikrofony, zvuk orchestru i sboru tak naplňuje celou katedrálu.

Vše dopadlo velmi zdárně, žďárští muzikanti a zpěváci vyslechli řadu pochval a Mons. Milan Hanuš projevil přání, aby Fons s orchestrem přijížděli do katedrály častěji. Pro mladé muzikanty žďárské ZUŠ i zpěváky Fons bylo účinkování při mši v Katedrále výjimečným zážitkem i odměnou za dlouhé hodiny při nácviku.

Leoš Drahotský, Miloslava Smékalová

Ozvěny z Královehradeckého dómu

Pro liturgickou hudbu na mnoha místech v ČR byla covidová doba těžkou ranou. Plnou konsolidaci prožil Severočeský filharmonický sbor a Cantores Gradecenses až v říjnu 2022 dvojím uvedením kompletního Mozartova Requiem. Oba sbory umí několik let všechny sólové party, takže sólové části zpívají celé hlasové skupiny – je to působivější a levnější. Vánoce 2022 tak mohly proběhnout už ve standartním nasazení, i když ne tak úplně, protože oba koncerty – v katedrále Svatého Ducha a kostele Narození Panny Marie v České Lípě – se musely limitovat časem max. 1 hodiny z důvodu úspory topení a tím i velké zimy jak pro posluchače, tak i prsty účinkujících. Jako každoročně (kromě let 2020 a 2021) jsme uvedli výběr ze zde tolik žádané *Vánoční kantáty* Luboše Fišera (Panton) a několik částí z posluchači neopominutelné České mše vánoční Jakuba Jana Ryby (u obou děl každoročně jiný výběr). Vždy zazní alespoň jedna vánoční skladba Z. Pololáníka (*Zpěv noci tajemné, Koleda,* nebo *Andělské poselství světu*). Sboristé si tentokrát přáli *Andělské poselství*. Posluchači zcela naplněná katedrála i kostel Panny Marie měly po dvou letech znovu neopakovatelnou atmosféru plynoucí z požehnání jak účinkujícím, tak i posluchačům. Stejně jako v minulých letech oba sbory doprovázela Harmonie východočeských filharmoniků sestavená z členů Filharmonie Hradec Králové a Východočeské filharmonie Pardubice.

Zde bych se alespoň krátce rozepsal o pravdivosti kompoziční činnosti Zdeňka Pololáníka – o Pravdě, kterou je stále naléhavá potřeba přinášet v době prosazování „alternativních pravd“. To platí v hudbě také. Již mnoho let víme – Vy určitě – že hudba přicházející k nám od Zdeňka Pololáníka je Božím sdělením prostřednictvím tónů a pro občerstvení života lidí. Bůh je oslaven skrze kompozice, které „diktuje“ Zdeňku Pololánikovi a interpretaci účinkujících. Rozdává štěstí a zdraví těm, kteří ho o to prosí (a možná i těm, kteří ho o to neprosí, ale jsou niterně zúčastněni). Tento fakt je zamlčován mnoha hudebníkům, takže se k posluchačům jeho (Jeho) hudba dostává jenom zřídka. Naše kostelnice zde v katedrále – velmi vnímavá magistra Milada Fejtková – mi jednou (po častém uvádění Pololánikova ordinaria 505) prostě řekla: „To je ordinarium pro 21. století“. Kolik tuto pravdu vnímá nás odborníků, kritických (!) varhaníků a dirigentů, že se stále tak málo hraje? Ředitel ZUŠ v Jaroměři a regenschori v Josefově Vlastimil Kovář mi před měsícem řekl: „O Vánocích jsme uvedli *Andělské poselství*. Lidé byli nadšeni. Když jsem ho před léty při-

nášel poprvé na zkoušku, sboristé ho nechtěli zkoušet. Teď si ho přejí každý rok.“ (Takovéto reakce známe již desetiletí a budou pokračovat).

Před 22 lety jsem v katedrále zavedl Pololáníkovy žalmy. Lidé je tu všechny znají již mnoho let. Kněží mi říkají, jak oživující je to část každodenní liturgie. A takovýchto radostných sdělení týkajících se díla prof. Zdeňka Pololáníka jsem slyšel za uplynulých 35 let bezpočet. Musíme na té vzácné radosti, my, kteří víme, zase více zapracovat. Dosud schopní lidé, oblaženi „pohodovou” televizní liturgií, se jen zřídka po covidu v přímé účasti v kostele – v zájmu jednoty, zápalu a živé liturgie – málo projevují. Musíme přidat.

Josef Zadina, Hradec Králové

Vyšla kniha o Bedřichu Antonínu Wiedermannovi

V jezuitském kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí v Praze se v pondělí 7. listopadu 2022 po večerní mši v 19 hod. konala malá slavnost v intimním kruhu varhanické pražské obce. Byla požehnána nová životopisná kniha o B. A. Wiedermannovi, kterou pod titulem **Bedřich Antonín Wiedermann – česká varhanní legenda** vydal vlastním nákladem její autor Martin Maxmilián Kaiser. Publikaci požehnal představený jezuitské komunity u sv. Ignáce P. Hylmar SJ. Součástí obřadu byl i malý koncert z Wiedermannových skladeb. M. M. Kaiser zahrál varhanní skladby *Svatební pochod alla* Händel z roku 1935, *Nokturno* (1942) a *Impetuoso* (1933). Sopranistka Karolina Janů zazpívala za Kaiserova doprovodu *Ave Maria* (1905, jedna z prvních Wiedermannových skladeb) a *Oslavuj Pána* (1929). Po slavnosti žehnání bylo možno si novou knihu zakoupit – a zájem byl značný.

Kniha vyplňuje mezeru v naší hudební literatuře, doposud kromě hesla v hudebním slovníku o B. A. Wiedermannovi žádný zásadní text nevyšel. Redakce časopisu *Varhaník* chystá do příštího čísla recenzi této knihy.

Marie Nováková

Vzpomínkové mše sv. v basilice sv. Jakuba v Praze

Od smrti dirigenta Josefa Hercla († 2005) si každý rok na podzim připomínáme vzpomínkovou mší jeho nedožité narozeniny (* 7. října 1928). Letos jsme připojili i vzpomínku na Dagmar Rosíkovou, vynikající pěvkyni-sopranistku, která dlouhá léta byla kmenovou sólistkou Svatojakubského sboru a narodila se také v říjnu – 5. října 1925. Mše se letos konala v neděli 9. října 2022 v 10.30 hod. Současný Svatojakubský sbor při ní zazpíval pod vedením Jana Rezka *Missu in G* Franze Schuberta, a to pouze s varhanním doprovodem, na varhany hrál Marek Kozák. Mši sloužil rektor basiliky P. Josef Goryl, OFMConv.

Otto Novák - Itálie Santuario S. Vittore e Colonna, říjen 1970

Druhá vzpomínková mše v basilice v neděli 13. listopadu 2022 v 10.30 hod. připomenula již 9. výročí smrti varhaníka Otto Nováka († 12. listopadu 2013). Tato mše byla s lidovým zpěvem, hrála titulární varhanice basiliky sv. Jakuba Irena Chřibková. Mši předcházela – jako každou neděli, kdy nezpívá sbor – v 10.00 hodin půlhodinka varhanní hudby. Mši sloužil P. Oldřich Prachař, OFMConv, který působí u sv. Jakuba od roku 1990 a byl svědkem poslední slavné éry Svatojakubského sboru Cantores Pragenses, který založil v roce 1951 právě Josef Hercl a vedl sbor až do roku 2003, kdy musel ze zdravotních důvodů rezignovat. Od samého počátku byl varhaníkem sboru právě Otto Novák, který zažil ještě smutný rozklad sboru po Herclově odchodu a působil pak ještě s dirigentem nově založeného sboru Jakubem Zichou, a to až do okamžiku, kdy byl v únoru 2012 postižen těžkým zdravotním problémem a hospitalizován.

Je proto na místě tyto dva muže, kteří se zasloužili o desetiletí vysoké hudební kultury v basilice sv. Jakuba, a to i za cenu existenčních a jiných problémů v období totality, připomínat a Bohu za ně děkovat.

Marie Nováková

Studium Duchovní hudby na Hudební fakultě JAMU

Tříletý bakalářský studijní program **Hra na varhany a duchovní hudba** předpokládá předchozí studium uchazeče, většinou na konzervatoři nebo hudebním gymnáziu. Není vyloučeno studium soukromé. Ke studiu v tomto programu je přijat student, který ve svém vystoupení u nástroje prokáže vysokou míru talentu, hráčské spolehlivosti, hudební představivosti a schopnosti zvukového ztvárnění (naregistrování) interpretovaných skladeb.

Ve specializaci **Duchovní hudba** obsahuje přijímací zkouška tři disciplíny: varhanní interpretaci, varhanní improvizaci a dirigování (https://hf.jamu.cz/prijimaci-rizeni/pozadavky-k-prijimacimu-rizeni/duchovni-hudba-405/). Uchazeč rovněž při přijímacím řízení absolvuje test, kde musí prokázat své znalosti a přehled v oblasti kultury.

Specializace *Duchovní hudba,* která v naší zemi existuje pouze na Hudební fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, vznikla především pro pozdvižení kvality chrámové hudby a pro větší uměleckou všestrannost hudebníků. Cílem studia je všestranně hudebně vzdělaný absolvent se schopností:

- navázat na svoje studium varhanní interpretace a improvizace při nácviku i náročnější varhanní literatury
- zastávat pozici chrámového varhaníka, případně vedoucího kůru, kde může uplatnit svoje zkušenosti s řízením sboru či souboru
- orientace ve varhanní literatuře potřebné k zajištění výuky
- základní pravidelné údržby svého nástroje a odstranění drobných závad
- výuky na školách uměleckého zaměření, kde uplatní svoje vzdělání v oborech varhanní interpretace, improvizace a dirigování
- vedení individuální a hromadné výuky.

Specializace *Duchovní hudba je* postavena na několika povinných a povinně volitelných předmětech, které tvoří páteř tohoto programu. Prolínání specializací vytváří vhodné podmínky pro úspěšné uplatnění absolventů v praxi. Samozřejmostí je široká nabídka volitelných předmětů, které podle osobních preferencí studijní program vhodně doplňují.

Studium bakalářského programu *Hra na varhany a duchovní hudba* navazuje na dovednosti, jež si student osvojil v minulých letech, rozvíjí jeho schopnost samostatně a ve všech souvislostech studovat hudební repertoár a vede studenta k širším znalostem souvislostí

historického a současného kontextu. Garantem programu je prof. MgA. Zdeněk Nováček.

Absolvent studiem na HF JAMU získává široké hudební a pedagogické vzdělání a je připraven působit v těchto profesích: chrámový varhaník, vedoucí kůru, sólista ve hře na svůj nástroj, vedoucí menších souborů a sborů, spolupráce se sólisty z jiných oborů, komorní hráč, spolupráce s místními úřady při občanských záležitostech, pedagog ZUŠ, soukromý učitel.

Karol Frydrych

Pozdrav do Brna

Srdečný pozdrav do Brna, všem ve vedení jednoty MUSICA SACRA!

Konečně se dostávám k tomu, abych vám vyjádřila poděkování za vaši dlouholetou práci. Ta přináší podporu, radost a bohatý užitek nejen členům jednoty MS, ale i dalším sboristům, scholistům, farníkům ve farnostech ad., kteří nejsou členy.

Na valné hromady to mám trochu z ruky, na Sborování jsem neměla odvahu se hlásit, coby „příliš přespolní". Vše jsem celá léta sledovala a „zužitkovávala" prostřednictvím *Zpravodajů*, děkuji za ně! Pokud si vzpomínám, absolvovala jsem někdy v počátku působení jednoty MS třídenní seminář Gregoriánského chorálu v Brně, vedený nějakým rakouským odborníkem. Ještě dříve, na podobném semináři v Praze pořádaném SDH, jsem se potkala s milou paní z Brna, která nám nabídla členství ve vznikající jednotě MS v Brně. To už jsme měli třetí malé děťátko a ty víkendové nebo sobotní semináře – převážně v Praze – bylo to jediné, co jsem byla schopná absolvovat, a byla za to velmi vděčná. Stavěla jsem na tom, když jsme se tady v Ostravě-Petřkovicích (farnost Ludgeřovice) s přáteli rozhodli v r. 1993 založit komorní sbor zaměřený na Gregoriánský chorál a renesanční polyfonii.

Kromě tohoto sboru jsem se věnovala vedení scholy nebo dětského sboru ve farnosti. Později tyto aktivity vyústily do vedení dospělého farního sboru – jak se z dětí a mládeže stali dospělí.

Nemám klasické hudební vzdělání, profesí jsem ekonomka. Bylo pro mě těžké zvládnout starost o početnou rodinu, zaměstnání na plný úvazek a práci sbormistryně dvou sborů pravidelně celoročně cvičících a vystupujících. Bylo to víc než vyčerpávající.

Zvlášť ve farním sboru jsem často využívala zasílaných notových materiálů. Naposledy, teď v lednu, jsme zpívali *Aleluja* na Sv. Křtu Páně od K. Frydrycha.

Za vše vám ještě jednou moc děkuji!

Radost a pokoj!

Eva Pražáková
(https:/www.canticumnovum.cz)

Informace – Nabídky – Pozvání

V r. 2023 si vás dovolujeme pozvat na tyto plánované akce:

- 25. 6. 2023: **Sborování** (nesoutěžní přehlídka chrámových sborů) – Žďár nad Sázavou
- 14. 10. 2023: **Zájezd za varhanami** – Bučovice, Dambořice
- 25. 11. 2023: **Svatocecilské setkání** – Brno

***

Na webu MS naleznete **sborový part skladby *Salmo 122*** od Zdeňka Zouhara. Partitura byla součástí *Zpravodaje* č. 2-3/2022.

***

„Vstal jsem z mrtvých a jsem teď stále u tebe."

Velikonoční oratorium Františka Fialy nabízí posluchači cestu Velikonočním týdnem. Začíná večerním bděním s chvalozpěvem na velikonoční svíci, líčí nejistotu žen, putujících v pro ně ještě smutném nedělním ránu ke Kristovu hrobu, který je však již prázdný. Vzkříšený Kristus se setkává s Marií Magdalenou, která jej nejdříve nepoznává. Sám pak putuje s učedníky do Emauz a ukazuje se nevěřícímu Tomáši. Velikonoční příběh se proplétá s tradičními liturgickými texty tohoto týdne v češtině i latině, podobně jako skladatel František Fiala svěřil různé úlohy dospělým zpěvákům jako sólistům i ansámblu. *Velikonoční oratorium*, skladba na objednávku Velikonočního festivalu duchovní hudby bude ve světové premiéře provedena 11. 4. 2023 v 19 hodin. Místem konání je Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského (Červený kostel) na Komenského nám. v Brně.

***

Do 6. 6. 2023 nám napište, co jste **hráli v letošní době postní a velikonoční**. Vaše příspěvky uveřejníme v letním čísle *Zpravodaje*.

***

Notové přílohy tohoto čísla *Zpravodaje*:

- Chorální velikonoční sekvence *Oběti velikonoční* (arr. Willi Türk)
- *Zpívané velikonoční přímluvy* (arr. Ondřej Múčka)
- Karol Frydrych – *Postludium na píseň „Vesel se, nebes Královno"*

***

V roce 2022 jste na činnost jednoty Musica sacra věnovali dary v celkové výši 59.527,87 Kč – děkujeme vám. Zároveň vás prosíme o další podporu, a to nejen finanční, v r. 2023. Pán Bůh zaplať!

Pokud potřebujete vystavit potvrzení o daru pro daňové účely, kontaktuje naši kancelář. Rádi vám potvrzení vystavíme.

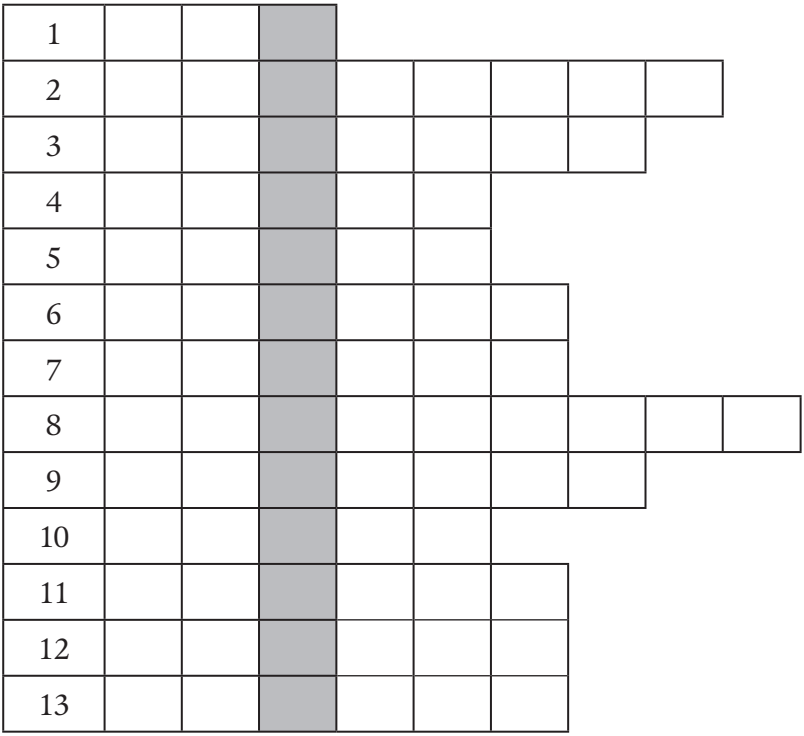
Willi Türk a Svatava Baráková

***

Příští číslo ZMS vyjde v červenci 2023. Uzávěrka následujícího čísla je 6. 6. 2023. Budeme rádi, když nám pošlete své příspěvky. Děkujeme!

pod záštitou brněnského biskupa Mons. Pavla Konzbula
SBOROVÁNÍ
NESOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA
CHRÁMOVÝCH SBORŮ
25. 6. 2023
Žďár nad Sázavou
bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše
14.00–14.50 registrace a možnost akustických zkoušek sborů
15.00–17.00 vystoupení jednotlivých uskupení
17.00–17.20 secvičení a provedení společné skladby
17.45 liturgie zpívaných nešpor v poutním chrámu sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře
18.15 závěrečné agapé
Závazné přihlášky do 30. dubna
MUSICA SACRA
www.musicasacra.cz

Křížovka

1. Schola Gregoriana Pragensis
2. předchůdce magnetofonu
3. interval G – f
4. třetí část latinského ordinaria
5. autor kancionálu Slavíček rájský (1719), Jan Josef B.
6. pedálový rejstřík varhan
7. lat. Řehoř
8. hudební epocha, v níž žil Orlando di Lasso (1532–1594)
9. autor Mše z Andělské Hory
10. římských 1402
11. sled tří not, jež zastupují noty stejné hodnoty
12. malá flétna ostrého pronikavého zvuku
13. skupina osmi hráčů

Karol Frydrych

Řešení tajenky z minulého čísla Vivat Musica sacra:

1. hvězda, 2. viola, 3. Silvestr, 4. zlato, 5. Betlém, 6. jmelí, 7. Ludwig, 8. hostie, 9. kadidlo, 10. dolce, 11. Matouš, 12. prosinec, 13. Izrael, 14. ECAV, 15. Herodes, 15. fialová. Správnou tajenku nám zaslalo jedenáct luštitelů: V. Babáková, I. Veselá, M. Koubová, J. Lindr, J. Kocůrek, L. Horňanský, P. Pietrzyková, A. Jeřábková, J. Faktor, D. Pištěková a V. Olmrová. Výhru zasíláme panu Ladislavu Horňanskému.